

Új trendek és lehetőségek a turizmus jelentőségének és gazdasági hozzájárulásának mérésében – Vendégszerkesztői előszó a Turizmus Bulletin különszámához

Kedves Olvasó!

A Turizmus Bulletin jelen különszáma a Magyar Turisztikai Szövetség megbízásából megvalósított „Magyarország rejtett turisztikai volumenének vizsgálata” kutatási projekt eredményeit tartalmazza önálló, de témáját tekintve szorosan összekapcsolódó rész tanulmányok formájában. A kutatás arra irányult, hogy a rendelkezésre álló szakirodalom, valamint a turisztikai volumen becslése során eddig még fel nem használt, részben nemkonvencionális adatbázisokra építve rávilágítsunk a rejtett turisztikai volumen nagyságára, a turizmusstatisztika által nem, vagy hiányosan mért látogatóforgalom, turisztikai bevételek és gazdasági hozzájárulás mértékére, a turisztikai kereslet számbavételi módszereinek lehetséges fejlesztési irányaira, valamint a világ más országaiban már kipróbált módszerek magyar gyakorlatba való átültetésének lehetőségeire.

A kutatásra azzal a tágabban értelmezett céllal került sor, hogy megvizsgáljuk, milyen módszerekkel lehet pontosabb képet alkotni a turizmus nemzetgazdasági szerepéről, legyen szó akár a turisztikai forgalom nagyságáról egy adott területen, akár a turisztikai költség méréséről, illetve akár a nemzetgazdasági turizmusstatisztika vagy a Turizmus Szatellit Számlák adatforrásainak és módszertanának fejlesztéséről. A tanulmányok egyrészt rávilágítanak a turizmusstatisztika által nem mért rejtett turisztikai volumen különféle aspektusaira, mérhetőségére, illetve mérésének hiányára és korlátaira, másrészt kísérletet tesznek arra, hogy nemkonvencionális adatbázisok és elemzés segítségével határozzák meg egy-egy desztináció turisztikai potenciálját, illetve teljesítményét. A bemutatott adatbázisok, elemzések és módszerek – különösen a Turizmus Szatellit Számla kapcsán – nem minden esetben jelentenek új és innovatív megközelítést, inkább a nemzetközi példákon tanulmányozható jó gyakorlatok és módszertan alkalmazását és átvételének lehetőségeit taglalják.

Első rész tanulmányunkban arra mutatunk rá, hogy a nemkonvencionális turisztikai mobilitás, elsősorban az egynapos kirándulók által generált turisztikai célú kereslet és a kereskedelmi szálláshelyektől távol maradó látogatók forgalma igen jelentős turisztikai volument képez, ám ez jórészt rejtett a turizmusstatisztika számára.

Gyakorlatilag mindenki rendelkezik mobiltelefonnal, így a szolgáltatóknál generálódó úgynevezett mobilcella adatok alapján lehetőség van arra, hogy nyomon kövessük, hogyan alakul egy desztináció látogatóforgalma. A második tanulmányunkban erre tettünk kísérletet az egyik legfrekvenciáltabb magyar egynapos látogatottságú desztináció, a Dunakanyar, azon belül is Szentendre kapcsán.

A különszám harmadik tanulmánya a mobilcella adatoknál is egzotikusabb nemkonvencionális adatbázisok – nevezetesen a Flickr képmegosztón és az Instagramon közzétett fényképek – alapján mutatja be, hogyan alakul a látogatóforgalom a Dunakanyarban és a Balaton-felvidéken. A fényképek tartalma alapján következtetéseket vontunk le az egyes desztinációkra jellemző turisztikai aktivitásokról és fogyasztásról.

A negyedik rész tanulmányban arra vállalkoztunk, hogy a magyar Turizmus Szatellit Számla kimutatásban nem szereplő két aggregát mutatót, a turizmus közvetlen hozzáadott értékét, valamint a turizmus GDP-hez történő közvetlen hozzájárulásának alternatíváit körbejárjuk és javaslatot teszünk a statisztikai számbavételi rendszer fejlesztésére. A vizsgálat zárásaként nemzetközi jó gyakorlatként az új-zélandi turizmusstatisztika által a szatellit számlák összeállításába bevont további adatokat és adatbázisokat tekintjük át, amelyek a konvencionális adatbázisokat kiegészítve pontosítják a turizmus gazdasági hozzájárulásának mérését.

Utolsó tanulmányunkban arra mutatunk rá, hogy a magyar Turizmus Szatellit Számlák küszöbön álló egyes módszertani változásai, nevezetesen a korábban nem kimutatott magán szálláshelyi teljesítmények becslése és beépítése, valamint az egynapos utazásokra vonatkozó adatgyűjtés változása, illetve egyes tu-

risztikai motivációk módosítása révén milyen irányú és hozzávetőleg milyen nagyságú változások mennek végbe a Turizmus Szatellit Számla mutatóinak értékeiben.

Végül, de nem utolsó sorban megvizsgáltuk a turizmus szerepét a helyi gazdaságban. A regionális Turisztikai Szatellit Számla összeállításával számszerűsítettük, hogy megyei szinten hogyan alakul a turizmusra jellemző ágazatok összes hozzáadott értéke, miközben feltártuk, hogy az ágazat súlya igen eltérően alakul az ország egyes részeiben.

Reményeink szerint jelen különszám tanulmányaiban a rejtett turisztikai volumen vizsgálatának csak első részeredményeit adjuk közre, és hamarosan újabb eredményekről tájékoztathatjuk a szakmát, a kutatókat és az érdeklődőket.

Hinek Máttyás
